

Monopolie op de Eurobiljetten?

Terwijl de euro op dit moment zijn grootste beproevingen tot nu toe moet doorstaan, lijkt niemand veel aandacht te schenken aan de in de eurobiljetten verwerkte uitvindingen. Ten onrechte, want één van deze uitvindingen zorgt – in ieder geval bij de Europese Centrale Bank (ECB) – in toenemende mate voor kopzorgen.

Het Europese octrooi, dat op 16 januari 1990 door de heer Ralph Wicker is aangevraagd, beschrijft een werkwijze voor het beveiligen van documenten. In dit octrooi EP0455750 worden de documenten beveiligd door aan de op deze documenten aangebrachte figuren een specifiek lijnenpatroon toe te voegen. Hierbij wijkt de lijn-afstand van het toegevoegde lijnenpatroon iets af van de afstand van de scanlijnen die in de meeste reproductieve machines wordt gebruikt.

Wordt nu een document met een dergelijk toegevoegd lijnenpatroon gekopieerd, dan boet het uiterlijk van de kopie zodanig aan kwaliteit in, dat de gemiddelde consument de gebrekkigere kwaliteit van de kopie ten opzichte van het origineel met het blote oog kan waarnemen. Kortom, een elegante wijze om kopieën van bijvoorbeeld bankbiljetten, die met kopieermachines zijn gemaakt, direct als vals geld te kunnen herkennen.

Schadevergoeding

Op 24 november 1999 is het betreffende octrooi verleend en in diverse Europese staten van kracht geworden. Dit octrooi is in 2005 door de heer Wicker aan de firma Document Security Systems Inc. (DSS) in Rochester N.Y. overgedragen.

Zoals we ons vermoedelijk nog wel kunnen herinneren, werd op 1 januari 2002 de euro in twaalf landen van de Europese unie ingevoerd. De figuren die op deze eurobiljetten zijn aangebracht, zo claimt DSS, zijn ongevraagd door middel van de technologie van de heer Wicker vervaardigd. Daarom diende DSS op 1 augustus 2005 bij het Gerecht van eerste aanleg van het Europese Hof van Justitie een vordering in wegens inbreuk op haar Europese octrooi en een beroep op schadevergoeding van de ECB. DSS, een Amerikaans bedrijf, werd kennelijk voor het eerst geconfron-

teerd met de complexiteit van ons Europees octrooistelsel. Het is namelijk niet het Europese Hof van Justitie dat bevoegd is over octrooizaken te beslissen. In plaats daarvan hebben gespecialiseerde kamers van nationale rechtbanken per land de bevoegdheid om over inbreukzaken op octrooien te beslissen. Op 5 september 2007 werd dan ook door het Gerecht van eerste aanleg uitgesproken dat de vordering niet ontvankelijk zijn verklaard en dat het beroep wordt verworpen.

Tegenstrijdige beslissingen

Als tegenactie diende de ECB in maart 2006 in de negen lidstaten waar het octrooi van kracht is bij de betreffende bevoegde nationale gerechten een vordering tot vernietiging van het octrooi in. Hierbij poneerde de ECB de stelling dat het octrooi niet geldig is wegens het ontbreken van de vereisten die aan een octrooi worden gesteld.

Op 26 maart 2007 oordeelde het Engelse octrooigerecht dat het Engelse deel van het octrooi ongeldig was wegens ongeoorloofde uitbreiding van materie ten opzichte van de aanvraag zoals deze oorspronkelijk is ingediend. DSS is overigens zonder succes tegen dit oordeel in beroep gegaan. Op 19 maart 2008 oordeelde het hof van beroep in Engeland wederom dat het Engelse deel van het octrooi niet geldig was. Op 27 maart 2007 oordeelde het Duitse octrooigerecht daarentegen dat het Duitse deel van het octrooi wel geldig is. Tegen deze beslissing is de ECB in beroep gegaan. Een uitspraak in deze zaak volgt.

Op 9 januari 2008 oordeelde het Franse octrooigerecht dat het Franse deel van het octrooi ongeldig was wegens ongeoorloofde uitbreiding. Tegen dit oordeel is DSS in beroep gegaan, echter zonder succes, op 20 maart 2010 heeft het Franse Hof van beroep het oordeel bevestigd. Op 12 maart 2008 oordeelde de

Nederlandse rechter, mede op basis van de eerdere beslissingen dat het octrooi wel geldig is. Tegen deze uitspraak is de ECB in beroep gegaan, uitspraak in de beroepszaak wordt in juni dit jaar verwacht. Op 3 november 2009 oordeelde de Belgische rechter, op basis van eerdere uitspraken dat het Belgische deel van het Europese octrooi niet geldig is, evenals de Oostenrijkse rechter, die op 17 november eveneens oordeelde dat het Oostenrijkse deel van het Europese octrooi niet geldig was. Op 24 maart 2010 oordeelde de Spaanse rechter tenslotte, dat het Spaanse deel van het Europese octrooi wel geldig is.

Kortom, tegenstrijdige beslissingen over exact hetzelfde octrooi!

Schade

In Duitsland, Spanje en Nederland vordert DSS nu schade wegens inbreuk op haar octrooi. Komt inbreuk daadwerkelijk vast te staan, dan kan de schade voor de ECB aanzienlijk zijn. Een schatting van de hoogte van deze schade is het bedrag, dat bij een licentie als redelijke licentievergoeding in rekening kan worden gebracht. Bij licenties ligt dit bedrag doorgaans ergens tussen de 2-7% van de relevante verkoopwaarde van het betreffende product.

Uit de jaarcijfers van de Nederlandse bank blijkt dat alleen in Nederland voor 46 miljard aan bankbiljetten in omloop te zijn. Wordt dit bedrag als de relevante verkoopwaarde genomen, dan kan de schadevergoeding, alleen al in Nederland, zo'n slordige 3 miljard euro bedragen. Nu zal de relevante verkoopwaarde waarschijnlijk eerder in de buurt liggen van de prijs die Joh. Enschedé voor het drukken en leveren van de biljetten aan de ECB in rekening brengt.

Deze zaak zal daarom zeker niet het einde van de euro betekenen. Wel vestigt het de aandacht op de grote potentiële waarde die een bescherming met een octrooi kan bieden.

Ir. Hendrik de Lange,
Octrooigemachtigde,
Arnold + Siedsma, Enschede